МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Компьютерний практикум №1

3 дисципліни: «Криптографія»

Виконав: Студент гр. ФБ-03 Гузенков А.М. Перевірив: Чорний О.М.

Тема

Експериментальна оцінка ентропії на символ джерела відкритого тексту.

Мета роботи

Засвоєння понять ентропії на символ джерела та його надлишковості, вивчення та порівняння різних моделей джерела відкритого тексту для наближеного визначення ентропії, набуття практичних навичок щодо оцінки ентропії на символ джерела.

Постановка задачі

- 1. Написати програми для підрахунку частот букв і частот біграм в тексті, а також підрахунку Н1 та Н2 за безпосереднім означенням. Підрахувати частоти букв та біграм, а також значення Н1 та Н2 на довільно обраному тексті російською мовою достатньої довжини (щонайменше 1Мб), де імовірності замінити відповідними частотами. Також одержати значення Н1 та Н2 на тому ж тексті, в якому вилучено всі пробіли.
- 2. За допомогою програми CoolPinkProgram оцінити значення $H^{(10)}$, $H^{(20)}$, $H^{(30)}$.
- 3. Використовуючи отримані значення ентропії, оцінити надлишковість російської мови в різних моделях джерела.

Хід роботи

Завдання 1

Для виконання першого завдання був написаний код (див. файл main.cpp), який підраховує частоту літер та біграм у тексті та рахує ентропію.

Таблиця з частотою літер:

Літера	Частота	Ймовірність
a	13 536	0,0782071
б	3 029	0,0175007
В	8 3 7 9	0,0484114
Γ	3 362	0,0194247
Д	4 858	0,0280681
е	14 979	0,0865443
ж	1 841	0,0106368
3	3 015	0,0174198
И	12 162	0,0702685
й	2 4 1 9	0,0139763
к	5 533	0,0319681
л	8 060	0,0465683
M	5 229	0,0302116
Н	12 496	0,0721982
o	19 720	0,113936
П	4 3 6 2	0,0252024
p	7 552	0,0436333
С	9 552	0,0551887
Т	9 920	0,0573149
у	4 448	0,0256992
ф	284	0,00164087
X	1 644	0,00949855
Ц	661	0,00381907
Ч	2 349	0,0135718
Ш	1 213	0,00700836
Щ	576	0,00332796
Ъ	46	0,000265775

Ы	3 270	0,0188931
Ь	3 109	0,0179629
Э	522	0,00301596
Ю	1 190	0,00687547
Я	3 760	0,0217242
ë	3	0,0000173331

Таблиця з частотою біграм (перші 10):

Біграма	Частота	Ймовірність
aa	38	0,000439103
аб	132	0,00152531
ав	511	0,00590478
аг	102	0,00117865
ад	165	0,00190663
ae	141	0,0016293
аж	185	0,00213774
аз	430	0,0049688
аи	144	0,00166397
ай	46	0,000531546

Переглянути повну таблицю частот біграм можна у файлі table bigrams.csv.

Результат роботи програми можна побачити нижче

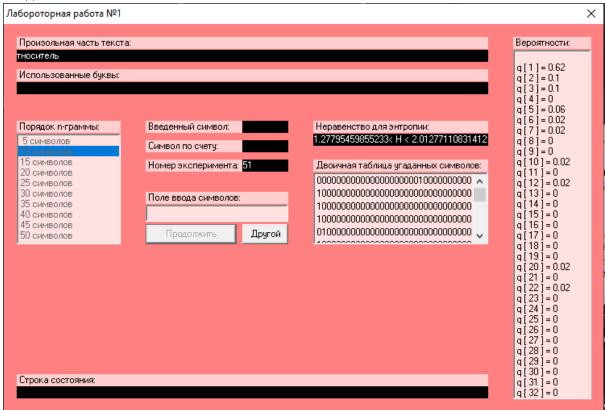
Н₁: 4,45249 — ентропія джерела монограм за фільтрованим текстом

R₁: 0,109503 — надлишковість джерела монограм за фільтрованим текстом

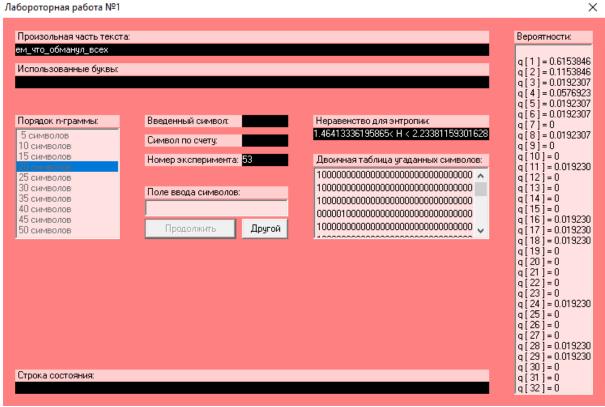
Н₂: 8,25735 — ентропія джерела біграм за фільтрованим текстом

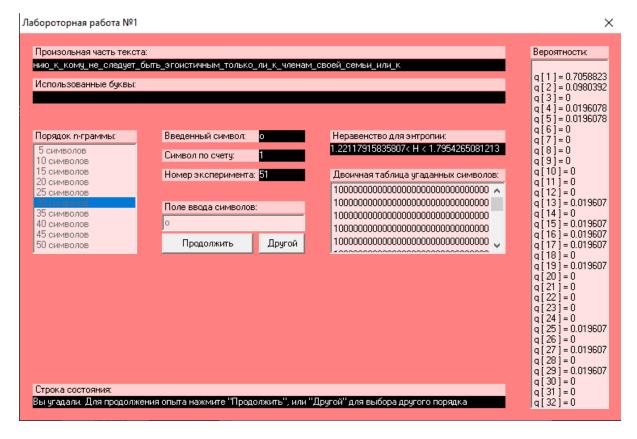
R₂: 0,174265 — надлишковість джерела біграм за фільтрованим текстом

Завдання 2:

Лабороторная работа №1

Обрахуємо надлишковість для $\mathbf{H}^{(10)}, \mathbf{H}^{(20)}, \mathbf{H}^{(30)}$:

$$R = 1 - \frac{H_{00}}{H_{0}}$$

$$H_{0} = \log_{2} m = \log_{2} 32 = 5$$

 $H_{(10)}^{(10)} \approx 1.64536$

 $R^{(10)} \approx 0.670928$

 $H^{(20)} \approx 1.89897$

 $R^{(20)} \approx 0.620206$

 $H^{(30)} \approx 1.508305$ $R^{(30)} \approx 0,698339$

Труднощі, що виникли під час виконання практикуму

В ході роботи зтикнувся з труднощами кодування вводу-виводу. Рішенням цієї проблеми стало використання строк розширених (sizeof(wchar_t) = 4 байта у компіляторі GNU) символів та встановлення локалі ru_RU.UTF8 для всіх потокових об'єктів.

Додаток А

```
#include <cstring>
#include <iostream>
#include <iomanip>
#include <map>
#include <string>
#include <cmath>
#include <fstream>
#include <locale>
std::wstring read text(std::string filename);
void filter text(std::wstring& text);
std::map<std::wstring, int> letter frequency(const std::wstring text);
std::map<std::wstring, int> bigram frequency(const std::wstring text);
double entropy(std::map<std::wstring, int> ensamble);
int main(int argc, char** argv)
{
    if (argc != 2)
        std::cout << "Usage: " << arqv[0] << "<file name>" << std::endl;
        return 1;
    wchar t* arg = new wchar t[strlen(argv[1])];
    std::locale mylocale("ru RU.UTF8");
    std::wcout.imbue(mylocale);
    std::string filename = "plaintext";
    std::wstring text = read text(filename);
    filter text(text);
    std::wofstream filtered;
    filtered.open("filtered", std::wios::trunc);
    filtered.imbue(mylocale);
    filtered << text;</pre>
    filtered.close();
    std::map<std::wstring, int> letters = letter frequency(text);
    std::map<std::wstring, int> bigram = bigram frequency(text);
    double h1 = entropy(letters);
    double h2 = entropy(bigrams);
    std::wcout << "H1: " << h1 << '\n'
               << "R1: " << 1 - h1/log2(32) << '\n'
               << "H2: " << h2 << '\n'
               << "R2: " << 1 - h2/log2(32*32) << std::endl;
    std::wcout << std::endl;</pre>
    unsigned suml{};
    unsigned sumb{};
    for(auto const& x : letters)
        suml += x.second;
    for(auto const& x : bigrams)
        sumb += x.second;
    std::wofstream tablel;
    tablel.open("table letters.csv", std::wios::trunc);
    tablel.imbue(mylocale);
    tablel << L"Биграмма" << L";" << L"Частота" << L";"
           << L"Вероятность" << L";" << std::endl;
    for (auto const& x: letters)
        tablel << x.first << L";"</pre>
               << x.second << L";"
```

```
<< float(x.second) / suml << L";"
               << std::endl;
    std::wofstream tableb;
    tableb.open("table bigrams.csv", std::wios::trunc);
    tableb.imbue(mylocale);
    tableb << L"Биграмма" << L";" << L"Частота" << L";"
           << L"Вероятность" << L";" << std::endl;
    for(auto const& x : bigrams)
        tableb << x.first << L";"</pre>
               << x.second << L";"
               << float(x.second) / sumb << L";"
               << std::endl;
    tablel.close();
    tableb.close();
}
std::wstring read text(std::string filename)
    std::wifstream input;
    std::locale mylocale("ru RU.UTF8"); // get global locale
    input.imbue(mylocale);
    input.open(filename, std::wios::in);
    if(!input)
        std::wcout << L"Huston, we've got a problem!" << std::endl;</pre>
    std::wstring text;
    while(input)
        std::wstring str;
       input >> str;
        text += str + L" ";
    input.close();
   return text;
}
void filter text(std::wstring& text)
{
    std::locale mylocale("ru RU.UTF8");
    std::locale enlocale("en US.UTF8");
    for (unsigned i{}; i < text.length(); i++)</pre>
        if (!std::isalpha(text[i], mylocale))
            text.erase(i, 1);
            if(i != 0) i--;
        else if (text[i] == '\n')
            text[i] = ' ';
        else if(std::isalpha(text[i], mylocale))
            text[i] = std::tolower(text[i], mylocale);
            if(text[i] >= L'a' && text[i] <= L'z')</pre>
            {
                text.erase(i, 1);
                if(i != 0) i--;
        if(text[i] == ' ')
```

```
{
            if(i != 0 && text[i-1] == ' ')
                text.erase(i-1, 1);
                if(i != 0) i--;
            }
        }
   }
std::map<std::wstring, int> letter frequency(const std::wstring text)
    std::map<std::wstring, int> freq_map;
    for (unsigned i{}; i < text.length(); i++)</pre>
        freq map[text.substr(i, 1)]++;
    return freq map;
}
std::map<std::wstring, int> bigram frequency(const std::wstring text)
    std::map<std::wstring, int> freq map;
    short unsigned last bg size;
    last bg size = (text.length() % 2 != 0) ? 1 : 0;
    for (unsigned i{}; i < text.length() - last bg size; i += 2)</pre>
        freq map[text.substr(i, 2)]++;
    if (last bg size == 1)
        std::wstring last bigram = text.substr(text.length() - 1, 1) +
std::wstring(L" ");
       freq map[last bigram]++;
    return freq_map;
}
double entropy(std::map<std::wstring, int> ensamble)
    unsigned sum = 0;
    for (auto const& x : ensamble)
        sum += x.second;
    double h = 0;
    for (auto const& x : ensamble)
        h += double(x.second) / double(sum) * log2(double(x.second) /
double(sum));
    }
    return -h;
}
```